

ERDÉLYI GAZDA

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár
részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferenciek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára örléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

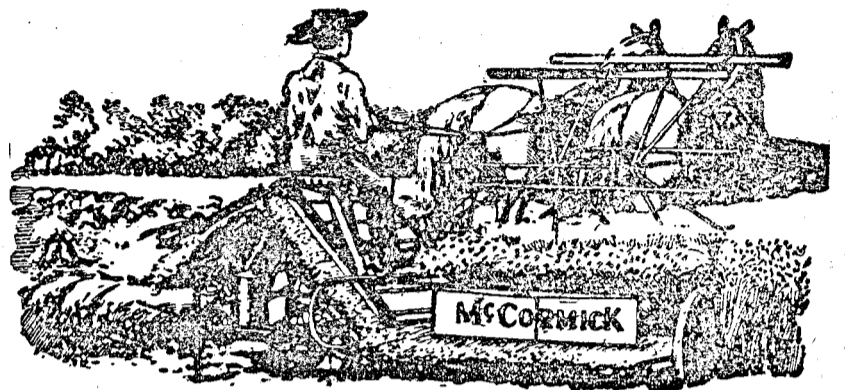
Bánki rendszerű benzin és petroleum mótorkat és locomobilokat. (763.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.

(Chicagói aratógépgyár.)

GRAND PRIX.

PARIS 1900-ban.

Kévektő aratógép,
Fűkaszalógép,
Köszörükészülék,

„Daisy“ marokrakó aratógép,
Szénagyűjtő gereblye és
Kévektőfonal (859.)

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte. Olcsó tartalék-
részek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

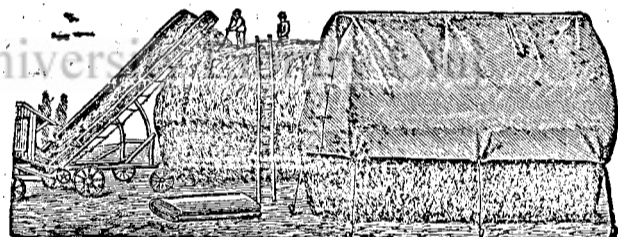
WILLIAM J. STILLMAN
igazgató.

Évi termelés
362,000 gép.

BUDAPEST,
V. ker., Váci-ut 30 sz.

VIZMENTES PONYVÁK

KAZAL, MOZDONY és CSÉPLŐGÉPEKRE.

Elpusztíthatatlan (minőségben)
Repeceponyvák,
Vitorla-vászon
ponyvák,
Kocsi-ponyvák.
— Alapított 1830. —
Cs. kir. szab. vízmentes szövetség.
— 46 kiténtetés. —

ELSINGER M. J. és FIAI Budapest,
V., Mária-Valeria-u. 10. szám.

Sürgönyezim: „Elsinger Budapest, Thonet-udvar“

(Thonet-udvar.)

Vízmentes Ponyvák

elismert kitűnő minőség — □ metr. 1 k, 70 fillér és följebb,

Zsákok

Tarpaulin- varrással és várrás nélkül 68 fillér és följebb
Rovatkas- Kender- Sátrak, esőköpenyek, öltönyök.
kendertömlő, tűzi és itató-vedrek.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás. —
Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és szíveskedjék határozottan Elsinger gyártmányt kérni. (880.)

Szőlőmivelők és mezőgazdák számára!

A szőlőtelepek befecskendezéséhez
valamint a gyümölcsfákat károsító rovarok,
továbbá a szegecs és tormács teljes kiirtására

Mayfarth Ph. és társa féle

szabadalmazott

önműködő
úgy hordozható, mint kocsi-
szerelt

„Siphonia“

fecskendői, a legjobbknak bizonyultak, a melyek szivattyuzás nélkül a folyadékot önműködőleg a növényekre permetezik. Ezen fecskendőknek már sok ezerre menő példánya van alkalmazásban és számos elismerő bizonyítvány igazolja ezeknek elvitázhatatlan kiválóságát minden más rendszerrel szemben.

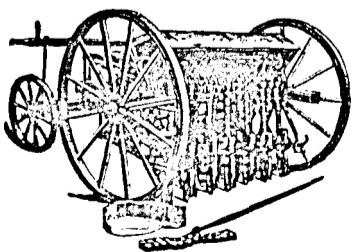
A legjobb vetőgépek

Mayfarth Ph. és társa legújabb szerkezetű

„AGRICOLA“

(tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei.
Mindennemű mag- és különböző mennyiség számára, váltókerékek nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tünnek ki.
A lehető legnagyobb munka, idő- és pénzmegtakarítást teszik lehetővé.

Különlegességeket széna- és szalmaprések- kéz használatra, kukorica morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trileurök, ekék, hengerek és boronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyártanak és szállítanak

Mayfarth Ph. és Társa

es. és kir. kiz. szabadalmazott mezőgazdasági gépgyárak

(807.)

BÉCS, II. Taborstrasse 71

1866 mint 400 arany-, ezüst- és bronzéremmel kitüntetve.

Kimerítő árjegyzékek és elismerő okiratok kívánatra ingyen kőldetnek. — Képviselek és ismételadók alkalmaztatnak.

Sz. 638—1902.

Hirdetmény.

A szamosújvári kir. országos feyintézet részére a folyó évi május hó 5-én délelőtt 11 óráig beadandó írásbeli zárt ajánlatok alapján beszerzendő **600 méter-mázsa szürke, erdélyi, szálas, mosatlan gyapjunak** szállítása tárgyában, annak megjegyzése mellett, hogy száz-száz métermázsára is lehet ajánlatot tenni, megkeresésre szívesen ad részletes felvilágosítást

(883.)

az igazgatóság.

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

Kolozsvárt, Deak Ferenc-utca 3. sz.

Ajánlja 20 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

férfi-szabó-üzletét.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövetjondóságokat.

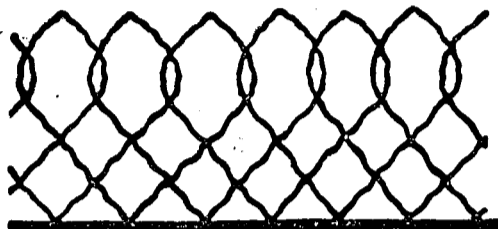
Ugy a helyi, mint a vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(810.)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonát és szita-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, úgy mint: kertek erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági-magtar és meskamra adások rostelyzatát, atnanyo rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löher rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és szíták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-törlők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (339.)

(780.)

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhírré tételik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (X. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusítóknak elárusítás végett kiadattak. — A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Tizedik sorsjáték.

100.000 sorsjegy, 50.000 nyeremény.

Első osztály. Betét 12 korona. Huzás: 1902. május 22. és 23.		Második osztály. Betét 20 korona. Huzás: 1902. jun. 18. és 19.		Harmadik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1902. jun. 15., 16. és 17.		Hatodik osztály. Betét 24 korona. Huzás: 1902. szeptember 24-től október 21-ig.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben	
1 à	60000	1 à	70000	1 à	80000	Korona	
1 "	20000	1 "	25000	1 "	30000	1.000,000	
1 "	10000	1 "	10000	1 "	20000	(Egy millió)	
1 "	5000	1 "	5000	1 "	15000	A melyik ezen 480 nyeremény közül utol-sonnak húzzatik ki, kapja a jutalmat.	
3 " 2000	6000	3 " 3000	9000	3 " 10000	30000	1 Jutal. Kor.	600000
5 " 1000	5000	5 " 2000	10000	5 " 5000	25000	1 nyer.	400000
8 " 500	4000	8 " 1000	8000	8 " 2000	16000	1 à	200000
30 " 300	9000	20 " 500	10000	10 " 1000	10000	1 "	100000
50 " 100	5000	60 " 300	18000	70 " 500	35000	1 "	60000
2900 " 40	116000	3900 " 80	312000	4900 " 130	637000	2 "	40000
3000 nyer.	Korona 240000	4000 nyer.	Korona 477000	5000 nyer.	Korona 898000	3 "	30000
Negyedik osztály. Betét 40 korona Huzás: 1902. augusztus 13. és 14.		Ötödik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1902. szeptember 3. és 4.					
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona				
1 à	90000	1 à	100000				
1 "	30000	1 "	30000				
1 "	20000	1 "	20000				
1 "	15000	1 "	15000				
3 " 10000	30000	3 " 10000	30000				
5 " 5000	25000	5 " 5000	25000				
8 " 2000	16000	8 " 2000	16000				
10 " 1000	10000	10 " 1000	10000				
70 " 500	35000	70 " 500	35000				
3900 " 170	663000	3900 " 200	780000				
4000 nyeremény	Korona 934.000	4000 nyeremény	Korona 1.061.000				
						27800 "	200
						30,000 nyer. és jutal.	Korona 9.550.000

Az I. osztály huzása 1902. május hó 22. és 23-án tartatik meg. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utca felől). — Sorsjegyek a Magy. kir. szab. Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók.

Budapest, 1902. évi április hó 27-én.

(887.)

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lónyay. Hazay.

LUKÁCS VILMOS bankház BUDAPEST, V., Fürdő-utca 10.

Az állat-praeeparatumok teljesen molymentesek.

Állatok minden fajának kitérésére vállalkozik.

Katona Mihály

nyilv. állatpraeparáló és tanszerkészítő intézete

BUDAPEST, József-körút 13.

Emlősök és madarak természetűen a legújabb módszerrel (modellrozással) készíttetnek: szebben, jobban, mint bármely hasonló intézetben.

Budapest 1900: állami érem.

Az állatok kitérésére nagyság szerint kerül:

EMLŐSÖK:

Egérnagysága	0.80—1 frt	Pintynagysága	0.80—1 frt
Menyét "	2 "	Galambnagysága	2 "
Nyest "	5 "	Erdői bagoly	3 "
Róka "	9 "	Nagy suhuly (Uhu)	6 "
Vaddisznófej	15—20 "	Sas (nagy)	12 "
Szarvasfej	35—40 "	Keselyű	12 "
Siketfajdkakas	dürgő helyzetben ágon, faldiszul	Nyir	10 "
Nyir	utánzó álvány		7 "
Siketfajd fej és fark	faragott tablettán		5 "
Nyir	" " " " "		4 "

MADARAK:

Az intézetben készülnek mindenféle vadászati tropheák, kisebb nagyobb biológiai csoportok, függő vadak, emlős fejek; művészileg faragott tablettákon, mint szobadiszek, madarak, mint faldiszek, emlősbőrök topicheknek természetűen utánzott fejekkel. Őz, szarvas agancsok mondirozása tablettákra, levett agancsok koponyautánzatokra helyezése és minden egyéb praeparatori munkák művészi és gondos kivitele jutányosan számítatik.

Az intézet kitérés célra frissen lőtt ritkább állatokat minden időben vásárol: sas-fajokat, faldikkasokat, uhu és tuzokat. Medvét és medve-bocscot, hiuzt, vadmacskát, vidrát és farkast. E fajok élve is szállíthatók, a legmagasabb árral lesznek fizetve. (886.)

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC U. 11. SZÁM.
MINDEN KÜLDLEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Telepitések Erdélyben.	235
Népkönyvtárak. <i>Cirus.</i>	236
Adalékok az erdélyi lótenyésztés történetéből. — r.	237
Az „Anderbeck“-i zabról. <i>Sántha Albert.</i>	238
Erdélyi szőlők felújítása. <i>Bene Lajos.</i>	238
Tárca:	
A mindennapi kenyérért. <i>Sienkiewicz Henrik.</i> (14).	236
Kisebb szakközlemények. <i>Györy Elemér.</i>	239
Vegyes közlemények	240
Hirdetések.	

Az impregnált takarmányrépa- magvak

a legnagyobb csiraképességgel bírnak
és a

legbiztosabb termést adják.

Kaphatók csakis

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari mag-
kereskedésében

BUDAPESTEN.

Telepitések Erdélyben.

Aki Erdélyt erősíti, az az egész Magyarországnak, az egész magyar nemzetnek tesz szolgálatot. Hazarészünkben a helyesen keresztülvitt telepítéseknek nemcsak

gazdasági, de magyar nemzeti szempontokból is nagy jelentősége van. Örömmel látjuk, hogy Darányi miniszter, szintén ily elvek által vezetve, újabban teljes erővel látott hozzá a mi országrészünk telepítési terveinek végrehajtásához.

Az újabb telepítések keresztülvitelénél a miniszter — igen helyesen — meghallgatja az azon vidéki hatóságok, szaktestületek és vezető egyéniségek véleményét is. E vélemények megfontolása mindenestre csak előnyére válik az akciónak. A helyi viszonyok ismerete nélkül tökéletes munkát végezni alig lehetne.

Az erdélyi telepítéseknél különösen a következő kérdések és szempontok kell, hogy első sorban figyelem tárgyai legyenek.

Hol telepítsünk? Mindenesetre ott:

1. ahol a magyar és idegen ajku kisbirtokos elem vegyesen lakik, vagyis, Beksics szerint, a nyelvszigetek érinkezési pontjain;
2. ahol ily célra nagyobb terület olcsón megszerezhető (mi 5—10 ezer holdas telepeket is szeretnénk látni),
3. ahol a népesség ritka és
4. ahol a megélhetési viszonyok megfelelők.

Kiket telepítsünk? E kérdésnél igen körültekintően kell eljárunk. Azt hisszük, hogy a távolvidékiek telepítése nem oly célszerű, mint a legközelebbi vidékieké. Ezek közül is kiválogatnók: a fiatalabb, vállalkozó szelleműbb és vagyonosabb elemeket. Tekintettel kell lenni arra is, hogy egy telep lakói minél több azon vidéki községből kerüljenek össze.

Helyes és feltétlen szükséges — amint az elő is van irányozva — az új telepeknek egyház és iskolával való ellátása. E kettő biztosítja a nyelv megmaradását. Nem ártana azonban egyéb, a vagyon és egészség biztosítását célzó intézkedéseket is tenni. A modern fényűzésnek és még inkább az alkoholizmus romboló hatásának valamely módon való ellensúlyozása: a telep jövő virágzásának egyik biztosítéka volna. Ez egyébként mindenütt egyformán kívánatos lenne.

Az elmúlt héten három helyen tartott a miniszter telepítési értekezletet. Az elsőből, mely a kolozs-karai telepítés érdekében

Kolozsvárt múlt hó 21-én tartatott, mult számunkban hoztunk tudósítást, a más kettőről alább referálunk.

A maros-ludasi értekezlet április 24-én tartatott meg.

Elnökölt: Gróf Bethlen Géza, tordaaranyos vármegyei főispán. A telepítés tervét előadta: Lovas Sándor min. o. tanácsos. Jegyzett: Lakner Ferenc min. s. fogalmazó. Jelen voltak: Az Erd. Gazd. Egylet képviselőiben: Dr. Szentkirályi Ákos, Deák Ignác és Tokaji László; dr. Betegh Miklós alispán, Horváth Miklós közg. előadó, Felföldy Béla főszolgabíró, Szász István állatteny. felügyelő, Sándor Ákos, Alacs Zoltán főmérnök, Betegh Sándor, Eczken Sándor m.-ludasi nagybirtokos, Dorner Gyula kir. főmérnök, Gönczy Mihály intéző, Szász József tisztartó és Incze Antal körjegyző.

Elnöklő főispán az értekezletet megnyitván, szép beszéd kíséretében átadja Eczken Sándornak a telepítés céljaira tett nagy alapítványáért ő felségének elismerő leiratát.

Eczken a leiratot — bár ő nem elismerést keresett, midőn alapítványát tette — köszönettel fogadja s hosszabb lelkes hanguszedben fejti ki a telepítés felőli nézetét.

Ezután Lovas min. o. tan. előadja a telepítés tervét a következőkben:

Maros-Ludas község határán és azzal egybefüggően telepítés céljára rendelkezésre áll összesen 3793 kat. hold terület. Ebből 2493 holdat gr. Andrásytól vásárolt a kincstár, 1300 holdat pedig — életjáradék ellenében — Eczken Sándor adományozott az államnak. Az egész területen 141 telepesnek lesz helye 20—27,5 kat. holdnyi nagyságu telepekkel.

A telepek belsősegeinek elhelyezésére nézve előadó véleménye az, hogy azok két csoportban volnának elhelyezendők és pedig: az egyik csoport közvetlen M.-Ludas község közelében, a másik attól mintegy 3 kilomertenyire, Szengyel felé.

Telepesekül, tekintettel a régi lakosság vallására és meglevő egyházára, református vallású székelyeket ajánl.

Értekezlet, többek hozzászólása után, előadó véleményét elfogadja.

A telepek nagysága, a birtok minőségéhez képest, így osztatnék be:

Az Andrásy-féle birtokon, a bogáti határreszen 20 k. hold
Ugyanott a ludasi határreszen 24 h. hold
Az Eczken-féle birtokon, egy részen 22 k. hold
Ugyanott az Albis-tanyán 27,5 hold

Az épület (lakóház), mely kő, vagy téglalapon, két szobával és pitvarral, földből és zsindegy fedéllel fog építtetni, 1300 koronába fog kerülni. Ebből 600 koronát a telepes belépésekor köteles lefizetni. A fennmaradó 700

Bizonyítvány! 10 év óta használt eredeti „Eclair” permetezőről

A szövetségünk 1892-ben készített a
morel féle Eclair permetező meg. ma is csak
teljesen ép v. bátran ajánlunk, hogy vele kars
dolaj és munka képességre nézve egyetlen ideiglen.
közben lévő permetező se hasonlíthat.

László Károly 1902. máj. 4.

László Károly

(532.)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest V., Alkotmány-utca 31. sz.

koronát, valamint a külső birtok árát, mely egy telepnél 6000 koronában van megállapítva, a következő részletekben fizeti:

Első évben a 6700 korona 2%-át = 134 K.
Második és harmadik évben 3%-át = 211 K.
A negyedik évtől az 50-ig 4%-át = 268 K.
mely fizetéssel 50 év után a telep egészen a telepes tulajdonába megy át.

A telepestől 2000 korona minimális összegű vagyon kivántatik készpénzben és gazdasági ingó vagyonban.

Egy telepnek kiszámítható minimális évi jövedelme 814 koronában van előirányozva.

Az értekezlet tagjai közül Betegh Miklós alispán kívánatosnak tartaná, ha a tulajdonjogot, vagy legalább is a visszavásárlási jogot az állam magának tartaná fenn, mert ezáltal látná csupán biztosítottnak, hogy a föld magyar kézen marad örökre.

Tokaji László ezt nem tartja helyesnek, mert ez nem volna egyéb, mint a régi jobbgyrendszer visszaállítása. A telepes azért megy bele új birtokába, hogy azt tulajdonává tegye, hogy saját földet szerezzen s nem azért, hogy bérlő legyen. Minél kevesebb gyámkodást ajánl. Azt tartja, hogy a tulságba vitt gondozás: gyöngit.

Horváth Miklós és Betegh Sándor a telepesek vagyoni és erkölcsi állapotának védelmezésére szolgáló intézkedéseket óhajtának.

Dr. Szentkirályi Ákos és Deák Ignác elégnék tartják, ha az állam 25 évig tartja fenn magának az esetleg eladására kerülő telepek visszavásárlási jogát.

Lovas o. tanácsos előadja, hogy e tekintetben miként intézkedett már eddig is a miniszter, mely szerint törvényileg biztosítva van 15 évig a visszavásárlási jog. Ez időt esetleg 25 évre kiterjesztetni szintén lehető lesz.

Elnöklő főispán a véleményeket összegezve és az értekezlet nevében Darányi miniszternek elismerését és köszönetét fejezve ki, az ülést befejezte.

Az alsó-detreheimi telepítés tárgyában másnap, 25-én volt értekezlet Betegh Miklós alispán elnöklete alatt.

Jelen voltak — a ludasi értekezleten részt vett tagokon felül — Dr. Wertán Endre tordai orsz. képviselő, Nagy Miklós birtokos, Bornemisza Gyula birtokos, Csemitzky Pál áll. főmérnök, Pál Károly és Nyárády Dénes all. gtiszték.

Alsó- és Felső-Detreheim községek határán Br. Kemény Páltól vett az állam 2079 kat. hold birtokot, melyre — 24 kat. holdas telepekkel 83 telepes elhelyezése van tervbe véve.

Az előadói javaslat szerint három csoportba volt előirányozva a beltelkek elhelyezése és pedig:

- a) 1. csoport a két község közé,
- b) 1. „ F.-Detreheim másik végére és
- c) 1. „ a Detreheim-Torda közötti t. h. ut mellé.

Dr. Horváth Miklós, Dr. Szentkirályi Ákos és mások felszólalása és indokolásai után a b) alatti csoport mellőzésével, csak két helyre való beosztást látott célszerűnek az értekezlet.

Mindkét községben (Ludas és Detreheim) a távolabb fekvő csoportok külön állami iskolát fognak kapni.

Detreheemben megvételre elő van irányozva még egy 600 holdas birtok, mely a már megvettnek épen közepén fekvődvén, az eddigi telepbirtokot előnyösen egészítené ki, annyival inkább, mert amannál valamivel jobb minőségű is.

A detreheimi telepek egyéb viszonyai, árai és fizetési feltételei, a ludasiakkal teljesen azonosok.

Az értekezlet tagjai a telepítésre számtal birtokokat a helyszínén is megtekintették.

Népkönyvtárak.

A földmivelési miniszter 1898-ban a munkások részére ingyenes népkönyvtárakat kezdett létesíteni. Támogatásával a népkönyvtárak száma már abban az évben 313-ra, 1899-ben 600-ra, s 1900-ban pedig 869-re emelkedett; míg az elmúlt karácsonykor már az 1000-ik népkönyvtárat küldte ki Darányi az ő hálás falusi népének.

Ezek a népkönyvtárak megyék szerint így oszlanak meg: Abauj-Torna 37, Alsó-Fehér 3, Arad 10, Bács-Bodrog 41, Baranya 6, Bereg 10, Békés 30, Beszterce-Naszód 2, Bihar 37, Borsod 8, Brassó 1, Csanád 27, Csik 1, Csongrád 20, Esztergom 1, Fejér 11, Gömör-Kishont 72, Hajdu 7, Háromszék 8, Heves 55, Hont 3, Hunyad 1, Jász-Nagykun-Szolnok 58, Kis-Küküllő 11, Krassó-Szörény 4, Kolozs 5, Komárom 1, Maros-Torda 8, Moson 1, Nagy-Küküllő 2, Nyitra 4, Pest 57, Pozsony 6, Somogy 10, Sopron 2, Szabolcs 98, Szatmár 14, Szilágy 8, Szolnok-Doboka 8, Temes 5, Tolna 2, Torda-Aranyos 9, Torontál 19, Ugocsa 1, Udvarhely 21, Veszprém 1, Vas 37, Zala 84, Zólyom 1, Zemplén 29 községében, tehát ennyi községben talált utat magának a miniszter a nép szívéhez s ily nagy körben biztosított utat a magyar költészetnek és irodalomnak. Ez ingyenes népkönyvtárakban ugyanis a hasznosan szórakoztató olvasmányok mellett gazdasági, ismeretterjesztő népies munkákat is helyeztek el. Erdemesnek tartjuk olvasóinkkal megismertetni azt a szépirodalmi keretet, melynek »selyempapirosába« becsomagolta a miniszter azon hasznos gazdasági ismereteket terjesztő 62 kötetes gazdasági szakirodalmat, melyre népünknek olyan igen nagy szükségé van.

Históriák és nóták 12 kötetben, 7 kötet »Jó könyvek«, 13 kötet Magyar mesemondó, Mátyás király, Utazás a betűk országában, A zentai hős, Erzsébet, Kolumbus, A budai basa, Petőfi Sándor, Kossuth Lajos, Zrínyi Miklós, II. Rákóczy Ferenc, Árpád a honalapító, Dobó Katica, Kinizsi Pál, Toldy, Boldogháza, Boldogházi esték, András a szobaleány, A legvittebb huszár, Rontó Pál, Gr. Benyovszky Mór, Tatárjárás, Szigfrid és Detre, Niebelungok és hunok, Utazások az északi sarkvidéken, Attila Isten ostora, Hunutódok, Árpád, Árpád utódai, A régi magyarok, Szent István, Salamon, Szent-László, Kálmán, II. Endre, IV. Béla, Nagy Lajos és kora, II. Lajos, Hunyadi János és Hunyadi Mátyás, Erdély aranykora, Rákóczi — Loránffy Zsuzsánna, Mária Terézia, Deák, Széchenyi, Petőfi, Washington, Kis könyvtár, 20 füzet Munkás könyvtár, 6 évfolyam Iparosok könyvtára, Toldi — Első lopás, Jóna ördöge, Szent László füve, Nagyidai cigányok, Toldi estéje, Arany János válogatott kisebb költeményei és balladái, Rózsa és ibolya,

TÁRCA.

A mindennapi kenyérért.

Irta: *Sienkiewicz Henrik.*

(14.) II. FEJEZET.

New-Yorkban.

Az ifjú, aki az öreg urat kísérte, nagyon elcsudálkozott, az arramenők is eltátozták a szájukat és bámulták, hogy egy ember térdel itt a másik előtt és a lábait csókolja. Hallatlan dolog Amerikában!

De az öreg ur elkezdte a báméskodókat szidni.

— Semmi dolguk nincs itt, kiáltott rájuk angolul, menjenek a dolgukra!

Azután Vavsonhoz és Marisához fordult:

— Ne maradjunk tovább itt az utcán. Jöjjetek velem.

A legközelebbi kocsmába vitte őket, ott külön szobát, nyitottatott és az ifjuval együtt bekísérte oda őket. Megint a lábaihoz akarták vetni magukat mindketten; ő azonban megakadályozta ebben őket és bosszusan dühnyögte:

— Ugyan hagyjátok el ezt! Hiszen egy vidékről valók vagyunk, egy anyának ... gyermekei ... vagyunk ...

Nyilván szemébe ment szivarjának füstje, mert elkezdte dörzsölni. Aztán megkérdezte:

— Éhesek vagytok?

— Két napja nem ettünk, csak ma reggel találtunk valamit a parton

— William! szól az öreg ur az ifjunak, hozass valamit enni ezeknek az embereknek.

Majd tovább kérdezősködött:

— Hol laktok?

— Seholy, nagyságos ur!

— Hol aludtatok?

— A parton.

— A lakásból kikergettek?

— Kikergettek.

— Nincs egyéb holmitok, mint ami magatokon van?

— Nincs.

— Pénzetek sincs?

— Nincs.

— Mit akartok kezdeni?

— Nem tudjuk.

Az öreg ur gyors egymásutánban és kissé

bosszus hangon intézte kérdéseit. Azután hirtelen a lányhoz fordult:

— Milyen idős vagy gyermekem?

— Tizenhét éves leszek Mária menyemenetelekor.

— Sokat szenvedtél, mi?

Nem válaszolt Marisa, csak alázatosan meghajította magát.

Az öreg urnak szemét megint kezdte csipni a füst.

Éppen sört és meleg húst hoztak be. Az öreg ur fölszólitotta őket, hogy egyenek; mikor pedig ők azt vetették ellene, hogy ezt az ő jelenlétében nem merik tenni, azt mondta nekik, hogy ostobák. És mégis olyannak nézték őt, mint egy mennyekből leszállt angyalt.

Örömmel nézte, hogyan eszik ez a két ember. Majd elbeszélte magának, hogy miként jöttek át és mit kellett szenvedniük. Vavson pedig mindent elmendött, nem titkolt el semmit, akárcsak gyónt volna. Az öreg ur izgatott lett, elkezdte szidni és mikor a paraszt arra tért rá, hogyan akarta gyermekét vízbe fojtani, haragosan kiáltott rá:

— A fejedet kellene levágnom!

Azután Marisához szólt:

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárral (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzsákok is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

A szántó család, Ezer év, Katona mesék, Kalandos mesék, Mondák és Legendák, Hetedhét ország ellen, Segits magadon és Isten is megsegít, A mi népünk, Boross Mihály válogatott kisebb munkái, 3 kötet, Erzsébet királyné, Fáy András válogatott meséi. Peleskei nótárius, Csalavér róka, Répacsósz, Robinzon, Magyar nők, Kenyér és becület, Virág Palkó, Hun-magyar mondák, Történelmi képek és költemények, Házi kincstár, Heltai G. válogatott meséi, Jókai Mórtól: Sonkoly Gergely, A drága kövek, Márca Zára, Koronát szerelemért, A Hargitta, A kalmár és családja, A magyar nép élce szép hegedűszóban, Népvilág, A debreceni lunatikus, Elbeszélések, A serföző, A nyomorék naplója, Fekete világ, A kalóz király, Kis Dekameron, A magyar nemzet története regényes rajzokban. Az új földesur, Csataképek. Egyéb írótól: Regék a magyar előidőkből, Koronázási emlék, Egy falat kenyér története, Magyarország története, Hogyan boldogulunk, A regélő István bácsi. Mikszáthtól: A jó palócok, a tavaszi rügyek és a Tót atyafiak. Esküdtek és esküdtbírák, Csend és rend legyen, Ne bánts az állatot, Úgyes-bajos ember, A halálbíró, Jó egészség, Lénárd és Gertrud, Petőfi: Családi versei. János vitéz, és válogatott versei. Rákosi Viktor: Korhadtt fakeszeszek. Krenedits Ferenc: Az állatok regévilága. Tompa népregék és regék, Falusi történetek. Elbeszélések, Történelmi adomák és jellemrajzok, Régi jó idők, A nemzet napszámái, Nagy idők, nagy emberek, Adomák. Vörösmarty válogatott költeményei.

E munkákon kívül — mint mondók — még a gazdaság minden ágát felölelő 62 kötet kiválasztott gazdasági könyvet is fölvettek a népkönyvtárak könyvjegyzékébe, hivatalosan összeállított adatok szerint, az 1000 népkönyvtárat a múlt évben félmillió szegény ember vette igénybe — ennyi kivevő mellett azonban bizvást tehetjük az olvasók számát 5 millióra is — hiszen a »jó könyv kézzől-kézre jár« — olvassa s épül abból az egész kis földmives család. Nem kevésbé jó eredményű volt a munkásnép részére kiadott különböző helyes irányú népies lap, füzet és naptár terjesztése is, melyekből másfél milliónál több példányt osztottak szét a munkások között s ezzel náluk a Tatar Pétereknek s holmi Bagó Mártonoknak kiadta az utat.

Ily könyvtárgyűjtemények adományozásával

támogatja a földmivélségi kormány a községeket s a községi hitelszövetkezet kebelében létesült vagy külön alakított népkönyvtári egyesületeket. Olvasókörök s más hasonló egyesületek indokolt esetben csak akkor részesülnek ilyen adományban, ha az egyesület tagjainak zöme földmivélségi munkás s ha az illető egyesület közgyűlésében határozatilag kimondja azt, hogy könyvtárát a könyvtári szabályzat szerint, de minden díj fizetés nélkül a község minden lakosa használhatja.

Ott, hol még nincsen népkönyvtár, igen jól teszi a község, ha létesít ilyent, hasznos szolgálatot vélnék teljesíteni a községnek, midőn az ennek létesítésére szolgáló községi határozat illetve a teljes eljárás mintáját egész terjedelmében közöljük: A községi jegyző előterjeszti, miszerint kívánatos volna, ha a községben egy ingyenes népkönyvtár létesítenék, a melyből a kisgazdák s gazdasági munkások ingyen kaphatnának hasznos olvasmányokat. Indítványozza, hogy a képviselő testület folyamodjon a nagyméltóságú földmivélségi miniszter urhoz megfelelő anyagi segély utalványozása végett. Határozat. A képviselő testület az előterjesztés elfogadásával elhatározza, hogy a községben ingyenes népkönyvtárat létesít, mivel azonban a szükséges anyagi eszközökkel nem rendelkezik, feiratilag felkéri a földmivélségi m. kir. miniszter urat, hogy a könyvtár létesítéséhez szükséges összeget állami segélyképen kiutalványozni méltóztassék. Az előjáróság megbizatik, hogy a segély kiutalványozása esetében a népkönyvtárat X. helyiségben rendezze be. A népkönyvtár kezelésére nézve a következő szabályok állapítanak meg: A népkönyvtárat a képviselőtestület által e célból kijelölt helyen, zárható szekrényben, felelősség terhe mellett a könyvtárnok kezeli. A könyvtárnok a könyveket a község bírja által a község pecsétjével bélyegezteti, megszámozza és azokról rendes sorszámmal ellátott címtárt, a kikölcsönözött könyvekről naplót vezet, melyben egyszermind a kölcsönvevők az átvételt elismerik: tartozik minden vasárnap — órától — óráig a könyvtár helyiségében a könyvek kikölcsönözését, illetőleg átvételét eszközölni. A község képviselőtestülete minden évben legalább egyszer kiküldött tagjai útján a könyvtárat a címtár, valamint a kikölcsönözött

könyvekről vezetett napló összehasonlítása mellett megvizsgálja. A népkönyvtárból könyveket a község minden megbízható lakosa kölcsön és pedig egyszerre egy-egy kötetet, legfeljebb két heti időtartamra; más községbeli lakos hasonló feltételek mellett szintén kaphat, azonban csak két helybeli megbízható lakos jóállása mellett. A könyvek rongálása esetén minden kikölcsönöző köteles a kárt megtéríteni, elvesztése esetén pedig a könyv árán kívül 1 korona büntetéspénzt is fizet. Az e címen begyűlt pénzek átvétele a könyvtárnok által a kikölcsönözésről vezetett naplójában feltüntetendő s a község pénztárába beutalványozandó. A könyvtárnok minden évben, a község költségvetésének egybeállítását előterjesztést tesz a képviselőtestülethez a részben, hogy mely új könyvek lennének a népkönyvtár részére beszerzendők. Jelen határozat 15 napi közszemlére kiteendő s annak jóváhagyása a vármegye törvényhatósági bizottságtól kikérendő, a földmivélségi m. kir. miniszter urhoz a segély iránti kérvény azonban a jóváhagyás bevárása nélkül haladéktalanul felterjesztendő.

Cirus.

Adalékok az erdélyi lótenyésztés történetéből.

A „Wiener Landwirtschaftliche Zeitung“ egyik legutóbbi számában érdekes történelmi skiz jelent meg a magyar lóról dr. Rodiczky Jenő érdekes tollából. Azt hisszük, nem lesz érdektelen, ha a szép cikknek hazarészünk lótenyésztésének történetét megvilágító néhány részletet bemutatjuk olvasóinknak.

A tizenhetedik századdal Magyarország lótenyésztésére a hanyatlás ideje köszöntött be, melyből csak a tizenkilencedik században kezd megint kiemelkedni. Bár a török uralom alatt a magyar közönséges fajtát a török lovasság keleti származású lovai itt-ott megjavították és a keleti vér az akkori időknek több felvad és vad ménésébe bejutott; de mégis egyrészt a gazdák abban a bizonytalan korszakban csaknem egészen elvesztették a lótenyésztés iránt való érzéküket és szeretetüket, másrészt kezdetben csak szórványosan, majd rendszeresen ment végbe a nyugoti hidegvérű lovaknak behozatala, melyek a magyar ló tulajdonságait hátrányosan befolyásolták. Elképzelhető, milyen keveréke állt elő a „race“ nélküli állatoknak a mindenfelől Magyarországra tóduló harcosoknak lovai által; és még a ménesekbe is nagyon is kétes értékű nyugoti vért hoztak be.

A tisztavéri keleti ló tenyésztésével a tizennyolcadik század elején csaknem kizárólag az erdélyi nemesség foglalkozott. Így a Bánffyak Választon, Bonczhidán, Beresztelkén; Wesselényi Zsibón, Drágon, Hadadon; a Bethlen grófok Bethlenben, Radnóton; Teleki Sámuel Sáromberkén; Haller K. Szt.-Pálon, stb. a kik ezáltal a magyar lótenyésztés annalesiben maradandó emléket biztosítottak maguknak.

Hogy az erdélyi mágnásoknak mennyire szívükön feküdt a lótenyésztés ügye, azt bizonyítja az is, hogy mikor báró Wesselényi Ferenc 1575-ben Báthory István királyt Lengyelországba kísérte, annak fiainak fölajánlta két lovát, melyek őt a törökök ellen való harcokban győzelemhez és dicsőséghez segítették. I. Lipótnak spanyol Margittal való esküvőjén (1660) Wesselényi nádor hat török lóval pompázott.

De a divat új irányba terelte a lótenyésztést. Károly főherceg Lipizzában andaluziai lovakból állított föl ménest és nevezetesen a spanyol örökösödési háborúnak volt az a káros következtése, hogy Magyarországra is andaluziai és asturiai méneken kívül sok kosorru nápolyi lovat is hoztak be a ménesekbe. Ezek aztán iskolázásra és parádázásra való lovakat szolgáltatottak, melyek magas járásukkal a gálakocsik előtt gyönyörűek voltak, de melyek teljesen alkalmatlanok voltak a hazai keleti vérű lovaknak, használati értékét emelni.

— Gyere hozzám, gyermekem!
És mikor odament hozzá, két kezébe fogta a lány fejét és csókot nyomott a homlokára.

Azután elgondolkozott és rövid idő múlva megszólalt:

— Sokat szenvedtetek, pedig ez jó ország, csak segíteni tudjon magán az ember.

Vavson kimeresztette szemét; ez a tiszteltreméltó és kegyes ur jó országnak mondta Amerikát!

— Igen, igen, te fajankó! Jó ország ez, ismételte, miután észrevette a paraszt hüledzését. „Mikor én idejöttem, nem volt semmim se, és most mégis csak van mit a tejbe aprítanom. Ti parasztok azonban maradjatok az eke mellett odahaza és ne kóboroljatok a nagyvilágban. Ha elmentek az anyaföldről, ki marad akkor ott? ... Itt semmire sem vagytok jók ... És azután — átjönni, az könnyű, de visszamenni, az már nehéz!“

Elhallgatott. Azután mintha csak önmagához beszélne:

— Ha úgy, mint én, negyven évig él az ember itt, akkor elfeledjük a hazát. De néha úgy elfog mégis a vágyódás ... Williamnak át kell majd mennie, hadd lássa meg azt a földet, ahol atyái éltek. Mert ez itt a fiam — mondta az ifjura mutatva — William, egy marék földet fogsz a hazából hozni és azt a koporsóba, a fejem alá teszed majd.

— Yes, father! felelt angolul a fiu.

— És a szívemre, William! A szívemre is!

— Yes father!

Az öreg urnak most már annyira marta a füst a szemét, hogy könnyezett. Mindjárt dühbe is jött:

— Ez a fiu ért lengyeül, szivesebben beszél azonban angolul. Így is kell annak

lenni. Ami egyszer idecsöppen, az a régi házára nézve elveszett. William, eredj haza és mond meg hugodnak, hogy vendégeink lesznek ebédre és éjcekára.

William elisietett. Az öreg ur hosszan elgondolkozott. Azután megint mintha önmagához intézné szavait, hangosan fűzte tovább gondolatait:

— Ha vissza akarná is küldeni őket az ember, azon fölül, hogy sok pénzbe kerül, mit kezdenek majd ott el ezek az emberek? A mijük volt, eladták: koldusokká lesznek ... S ha szolgálni megy a lány, Isten tudja, mi történik vele. Nem, ha már egyszer itt vagytok, meg kell próbálnotok a munkát. Egy telepre kell őket küldeni, ott a lány mindjárt férjhez megy és ha később haza akarnak menni, magukkal viszik az öreget is ...

Kurtán kérdezte Vavsontól:

— Hallottál itteni telepeinkről?

— Semmit sem hallottam, nagyságos uram!

— Emberek! Az isten szerelméért, hogyan mertek ti így a világba indulni? Hát nem kell akkor tönkre mennetek? ... Chicagóban van vagy 20000 magadfajtájú ember, Milwaukeeben ugyanannyi és Detroit ban meg Buffalo-ban is. Azok gyárakban dolgoznak, de a parasztnak legjobb, ha a rög mellett marad. Radom-ba lehetne őket küldeni, Illinois-ba ... hm, de ott nem olyan könnyű földet kapni ... Nebraska pusztáin akarnak egy Új-Posent alapítani, de hát az nagyon messze van. És sokba kerül a vasuti utazás. Texas is messze van ... Legjobb lesz Borowina. Oda ingyen jegyet adhatok nektek s amit azonfölül adok, az ológ lesz a gazdaságra.

(Folytatjuk.)

Erdélyben báró Wesselényi István hozta be (1740.) elsőnek a spanyol fajtát zsbóbi ménesebe, ottani keleti fajtájú ménését husz kancára szállította le és abból „Galant“ spanyol ménnel új törzset alapított. (Lásd: báró Wesselényi Miklós könyvében: „A régi híres méneseink megszűnése okairól. Pest 1829.) 1790-ben Zsibóra jött még a Kaunitz hercegtől vásárolt „Anda.uso“ nevű spanyol mén (időközben, 1797. és 1807-ben még arabs ménnek is) és Teleki gróf is büszkélkedett vele, hogy gerneszegi ménese részére 1799-ben Béli gróftól megszerezte „Brillant“ spanyol mént.

Csak II. József uralkodásának idejében változtak az idők és állami méneseink szerveztettek (1780.) föllállítottatott (1785.) Mezőhegyes a legnagyobb magyar és egyúttal legnagyobb európai ménes és annak fiokja Bábolna (1789) és lótenyésztési jutalmak adtak ki (1785.)

-r.

Az „Anderbeck“-i zabról.

Sántha Alvert jelentése Marostordamegye gazdasági egyletéhez.

1901-ik év március havában kísérletezés végett átvettem Marostorda vármegye gazdasági egyletétől, — Mauthner cégtől beszerzett 25 kiló, két és fél liter véka „Anderbeck“ világsárga színű zabot.

Nevezett zabot elvettem 1901. év április hó 6-án (szándékosan késtem a vetéssel) s beért július 20-ára. Két napot késleltettem az aratást, hogy megfigyeljem a hullást, learattattam július 22-én, kicsépelve és egész tisztára rostálva I. o. termés eredmény 162 kilogramm, egy litervékának a súlya 11 $\frac{1}{2}$ kiló volt. A zabot részben sárgás, agyagos gyenge és északos földbe vetettem, közép erőben levő földbe ment fele; sem egyik, sem másik helyen meg nem dől, holott kétszer nagy vihar érte, egyszer jég is taláta. A zab szem hullás világért sem akkora, mint példának okáért a Duppai zabnál!

Szemmel tett kísérlet után a már nálam termelt zabnak csiraképesége 95%, tisztaság a kísérletnél 99% volt.

A csiraképeség 95%-os, romlását az magyarázza meg, hogy aratás után sok eső érte a kalangyákat, emiatt őszi kalangya csirázás állott elő.

A zabszem nem csi nagy, mint például a Heine-féle svéd zabé, de súlya nagyobb, termő ereje úgy minőség, mint mennyiségre nézve, és tekintettel a késői vetésre, hogy gyenge földbe volt vetve; kitűnőnek mondható!

Különösen két okból ajánlhatom beszerzését: egyik az, hogy nem hullat; második ok az, hogy nem dül meg könnyen!

Igaz, a szalmája durvább a régi erdélyi zabénál, de utóvégre szemért termelünk zabot is!

Eddigi észleletem szerint előnyt adok neki a Duppai, diadal, zászlós zabok felett.

A 162 kilogramm tiszta zabtermés eredménynek kevés, de figyelembe kell venni, hogy a kis mennyiséget kézi cséppel verték ki, ez a két ok legalább 15%-ot felemésztett. A 162 kilogramm mellé számítható még 7 kiló II-od osztályu zab, utóvégre ez is termés s egy gazdaságba felhasználható.

Tekintettel arra, hogy minőségileg a múlt évben vidékünkön igen gyenge volt a zab termelés; 1 litervéka zab (régii féle) p. o. nem nyomott többet 6 $\frac{1}{2}$, vagy 7 kilogrammnál (1 birtokost tudok, ki 8 kilós zabbal dicsekedett)

Ezek után ezen zabra újlag is felhívom gazdatársaim figyelmét.

Kérdés most már ezek után, hogy miként bírja ki a székely földi meredek verőfényes, sárgás, meszes, oldalak helyi viszonyait az „Anderbeck“-i (zsáktelítő) zab. Ha a verőfényes oldalakon is beválik, azon esetben magam is a 10 kilós, Heine-féle svéd zabomat kicserélem, addig azonban azzal maradok. Jövő tavaszon, ha élünk, erre is szolgálak felelettel!

Erdélyi szőlők felújítása.

A mezőgazdaságnak egyik ága sem jövedelmez jobban, mint a szőlő s mégis mióta a phylloxera tönkre tette, nem látjuk azt az általános igyekezetet, melynek annak felújítására kellene irányulnia. Különösen a kisbirtokosok idegenkednek tőle. Várnak egy jobb időt, mely sohasem jön el, t. i. mikor a phylloxera kipusztul, mert a nép azt hiszi, hogy az sem örökéletű, valamikor megszabadulhat tőle. Alig egy néhány napja tanuja voltam, hogy egy néhány száz gyökeres európai szőlővesszőt hozatott egy néhány parasztagazda, hogy hátha nem bántja az Isten verése. S megjegyzem — az emberek állítása szerint — egy művelt ember és a szőlőszethez értő ajánlotta ezt nekik. Nem tudom miért tette? Tréfának, csunya tréfa. Komolyságot, józan megfontolást nem látok benne. Nem szabad könnyelmű játékot üzni belőle, mert a szőlőtelepítés jó mód a kezünkben, melylyel földünket, munkánkat értékesíthetjük, jövedelmünket emelhetjük. A szociális kérdéskor fontos egyik megoldó pontja, munkát többet adhatunk a munkásnak s azt fizethetjük is. Még a kivándorlás megakadályozásában is lenne része.

Az amerikai fajtáktól a nép idegenkedik s azon nem is lehet csodálkozni, mert aki nem ért hozzá, könnyen többet árthat, mint a mennyit használ velük.

Azoknak kedvéért, a kik a szőlőfelújításon munkálnak s a népet is vezetik, hogy e jól jövedelmező gazdasági ág új életet kapjon, röviden összefoglalom azokat a kérdéseket, a mik nálunk Erdélyben tisztázandók:

1. Fontos az amerikai alany megválasztása. Három faj van jobban elterjedve a Riparia Portalis, Rupestris Monticola és a Vitis Solonis.

A Riparia Portalis, mint általában a Ripariák mind erős gyökerzetűek, dús hajtásokat hoznak, az oltást sikerrel lehet alkalmazni velük. Közép kötött, mély termő rétegű, se nem nagyon száraz, se nem nagyon nedves talajt kívánnak. Ha a talajban levő mészsav 20%-ot meghaladja a szőlők klavarisba (sárgaságba) esnek s lassankint elpusztulnak.

A Rupestris monticola, szintén jól gyökerezik, hajtásait táplálja kellőleg. Szereti a száraz, meleg, köves talajokat. Elbir 30—40% meszet.

A Vitis Solonis volna, mely a fent említett fajok között az áthidalást eszközölné, mivel a Rip. Port.-nál több nedvességet és meszet tűr el.

De sok hátránya van: nehezen gyökerezik, az oltás kevés fogamzik és a mi a legtöbb a phylloxera megtámadhatja. Tehát a Vitis Solonist lehetőleg kerülni kell, tanácsos a Ripariák, vagy Rupestrisek közül kiválasztani a talajnak megfelelőket. A hol pedig az amerikai szőlők nem élhetnek a mésztartalom miatt, európaival kell betelepíteni és székényezéssel kell fentartani. Legcélszerűbb úgy a talajmeghatározás, mint a szőlő alanya és nemes része meghatározása céljából a kerületi szőlő és borgazdasági felügyelőséghez fordulni, mely díjtalanul eszközli. (Székelye Torda.)

2. A lelketlen kufárok Szilágyból és Biharból tavasszal és őszszel előzönlük vidékünket selejtes, a szokványminőséget meg sem közelítő szőlőoltványokkal. Mesés olcsó áron kínálgatják. Kevésbe kerül, a szegény kisbirtokos nép egy néhány vesz próbából. Megműveli a földet, elülteti, gondolja s 2—3 év alatt nagy része kipusztul. Akkor reá fogják, hogy megette a phylloxera. Természetes a beléje oltott nemesre sincsenek tekintettel s ha megmarad vagy egy, az sem érik meg, mert későn érő faj. S így ott a másik mumus a nép előtt: az amerikai alany a szőlőt sem érleli meg. A ki a nép között forog, láthatja, hallhatja.

3. Némelykor jól választják meg vezetőjük tanácsára az oltványokat, szokványminőségű,

megfelel a talaj és az éghajlat követelményeinek, de nem ügyelnek az ültetésnél. Gyakran megtörténik, hogy az oltványt úgy beültetik a földbe, hogy a nemes rész 5—15, sőt 20 cm-re is bekerül s ott az gyökeret ver. Lassankint az alany elpusztul, csak a nemes részből eresztett gyökerekkel táplálkozik. Az ilyen „oltványokat“ előbb utóbb bizonyosan elpusztítja. Az oltványok ültetésével ügyelni kell, hogy az oltás forradása éppen a földszínen legyen, mert így a nemes részből esetleg bocsátott gyökereket a nyitáskor el lehet távolítani és el is kell.

A kik hivatva vannak a nép vezetésére, ezeket tartsák szem előtt és a népek megfelelő formában ismét és ismét hangoztassák, mert különben sok időt és pénzt hánynak el, a mely vissza nem tér sohasem. Ez a szőlőfelújítás abécéje. A mig ezeket nem tudva fog a rekonstruáláshoz, eredményt nem ér el, továbbra is kopaszon maradnak szőlőhegyeink, legfennebb kukorica, krumpli s egy kis hüvelyes növény terem ott. Bene Lajos.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A méhviasz nyerése. W. H. Johnson. eljárása szerint minden évben kiveszszük a régi mézsejteket és egy vízzel telített nagy vasüstbe teszszük; ezt azután több órán át forraljuk. Ezután egy dézsát félig megtöltünk vízzel, arra egy deszkát teszünk keresztbe; a keveréket azután egy pléhedénynyel kimerjük és egy a deszkára helyezett zsákba öntjük. A viasz így a zsákon át a vízbe folyik. A zsákba visszamaradt anyagot még ki kell nyomni. A kifolyt viasz a víz felszínén úszik és csakhamar kihül. Miután az üstöt jól megtisztítottuk, újból megtöltjük vízzel és a viaszt a forró vízbe beöntjük. A második szűrés után a viasznak még mindig barna színe van és így használatra nem alkalmas. E célból még egyszer fel kell forralni és néhányszor alaposan átszűrni. Ezután pedig víz nélkül felengedhetjük és a szükséges formákban a piacra hozhatjuk. A szűréshez használt vásznat nem használhatjuk még egyszer. (Deutsche Landw. Presse.)

+ Korai, közepes és késői érésű tengeri. A gazdaságoknak egyik legnehezebben eldönthető kérdését képezi az, hogy korai, közepes illetve késői érésű tengerit termeljenek-e, s hogy akármelyiket is használják a három közül, melyik varietásra essék a választás. Alábbiakban megfelelőünk mind a három kérdésre. — Korai tengerit akkor kell termelni, ha földünk sekély, vagy ha bármely okból kényszerítve vagyunk a vetés idejét május végére, illetve június első napjaira tenni. Sekély rétegű földön azért nem lehet késői tengerit termelni, mert az a legtöbb esetben még cimerét sem tudná kihányani. Közepes és későn érő tengerit pedig akkor termelhetünk, ha földünk mély rétegű s a vetés idejekorán eszközölhető. A korai kukoricák közül különösen kettő érdemel említést, ugymint a székely tengeri és a csinkvántinó. A székely tengeri puha szemű, a csinkvántinó pedig keményszemű. A csinkvántinónak az az előnye, hogy a szárazságot igen jól elbirja s hogy kórója tápdus; ellenben hátránya az, hogy csöve nagyon apró, s ezért szedése költséges és szaporátlan. A középérésű kukoricák közül legkitűnőbb az alsuthi, a mely ma már mindinkább ismeretes a gazdaközönség körében, mert bebizonyult, hogy a legkitűnőbb pignoletti tengerivel is kiállja a versenyt. Igen jónak bizonyult még a lapusnyaki tengeri is, mint közép érésű tengeri, mert csöve vékony; egyedüli hátránya az, hogy igen sok fatyuhajtást nevel, a mi ha mának termeltetik jelentékeny munkaszaporítást okoz. Figyelmet érdemlő középérésű tengeri a florentini is, bár ez már nem oly bő termő, mint az előbbie. A késői tengerik közül legjobb a közönséges magyar tengeri, de miután ez sok helyen

már nagyon elváltozott, tanácsos lesz gondos talajmivelés s megfelelő kiválasztás által nemesíteni. Hazánkban igen sok helyen kiváló eredményt értek el a nemesített illetve javított magyar tengerivel, elannyira, hogy más késő érésű tengeriről tudni sem akarnak. Megfelelő talajon, gondos ápolás mellett, az istálló és műtrágyák helyes alkalmazásával a javított magyar tengeri 30—40%-al is jobb termést ad, mint bármely agyondicsért külföldi varietás.

† **Felvigyázó daru.** Venezuelában egy Yak-a-mik nevű darufajt kitűnően tudnak állatok őrzésére idomítani. Felügyelet nélkül képes a háziállatokat kihajtani a legelőre, ott rendben tartani és visszaterelni. Talán még jobb, mint a juhászkutya. Feltűnő, hogy ilyen minőségben a különben komoly daru a legfurcsább ugrásokat teszi. A szarvasmarhákat különösen tudja fegyelmelni, otthon pedig a baromfiakat tartja rendben. Nálunk való meghonosításáról persze még most szó sem lehet; tudunkkal ez irányban még kísérletek sem történtek. A mi házi állataink továbbra is „csak” emberekre lesznek bízva, kiknek hűséges segítő társa e munkában a juhászkutya és a szamár. Legujabban pedig talán a — kecske. Sőt az is lehet, hogy nem is új a dolog, de annál érdekesebb. A kecske szerepe voltaképpen nem annyira a szarvasmarhák őrzése, mint inkább gyógyítása. Kissé különösnek hangzik a dolog, de úgy van. Sokan akadnak bizonyára, a kik kétkező mosolylyal fogadnák e kijelentést, hogy: „a beteg szarvasmarhát a kecske meggyógyítja! Hogy a kétkezőket meggyőzzük ez állítás valódiságáról, tényeket hozunk fel a bizonyításra: A pár éve lemult millenárius ünnepségek alatt sok-sok tanulságos és jelentős mozzanatok közt emlékezetes maradt a külföldi mezőgazdák magyarországi látogatása. Páratlanul tevékeny földmívelési miniszterünk, Darányi Ignác, elkalauzolta a külföldi vendégeket a magyar mezőgazdaság egyik nagy gócpontjába, Mezöhegyesre. Ott alkalmunk volt látni a kecskének fönt említett gyógyító képességét. Ha a szarvasmarhák közt betegség üt ki, úgy a beteg vagy gyanús állatokat a többiekkel elkülönített istállóban, illetve falkában tartják. Öreg tapasztalt csordások beszélik, hogy ha egy ilyen beteg-istállóba vagy csorda közé kecskéket engednek, a szarvasmarha rövid időn meggyógyul. Állítólag a kecskék mulatságos bakugrásaikkal és ökreendezéseikkel, akár csak a fönt említett Yak-a-mik jó hatással vannak a beteg állatokra. Ezt a tényt később oly hivatott szakemberek is megerősítették, kiknek szava föltétlenül hitelt érdemel. Mint szemtanu, magam is megerősítem, Probatum est.

† **Eltemetett mikrobák.** A halotthamvasztók, vagyis a holttestek elégetésének hívei sok mindennel iparkodnak bizonyítani rendszerüknek helyes, sőt szükséges voltát. Egyik döntő érvük gyanánt azt hozzák föl, hogy a földben igen sokáig megmaradnak azok az apró férgek (mikrobák) a melyeket a halottakkal együtt eltemetnek. Ma már azonban ki van derítve, hogy az eltemetett mikrobák maguk is rövid időn elpusztulnak s fertőző tulajdonságuk is elvész. Kinyomozták például, hogy a forró láz (typhus) bacillusa legfeljebb 96 napig, a kolera bacillusa 28 napig, a tüdővészé 85 napig él a sirban, az eltemetés után. Még legállandóbbak egyes mikrobák, amelyeknek némelyike egy egész évig is él a föld alatt. A temetők tehát nem oly veszélyesek, mint a hogy a halottegetők állítani szokták. Azt azonban nem lehet tagadni, hogy az új sírok bolygatása csakugyan veszélyes lehet, ugyancsak az olyan sírboltok látogatása is, a melyekben a koporsók nem tökéletes elzárásúak; míg az elégetés után semmi bacillus nem maradhat. Hogy a tűz, a hőség elpusztítja a mikrobákat, ennek gyakorlati alkalmazása Budapestén már bevezettetett. Nehány év előtt ugyanis a főpolgármester kezdeményezésére a tüdővész szarvasmarhák húsát

élvezhetővé akarták tenni — a szegény nép számára. A beteg állatok húsát (természetesen a levágás után) 100 fok hőségnek tették ki, s az ekként „lepárolt” húst igen olcsón mérték a szegénysorsuaknak, külön erre a célra berendezett mérsárszékekben. Orvosilag kinyilatkoztatott, miszerint az ekként párolt hús a szervezetre semmi káros befolyással nincs, amennyiben a hőség a hús rostjaiban levő mikrobákat immár megölte. Azt hisszük azonban, hogy az ily párolt húsételnek tudvalevő „élvezetéhez” nagyon erősen kellett volna kívánni a „jó étvágyat”, hogy az meg is jöjjön.

† **Tótok időjósága.** Január hónapról ezt jövendölik a tótok: 1-én, ha a nap biborvörös felhők közt kél föl, az káros szelet és zivatart jelent. Ha fényes nap van, sok gyümölcs és bor lesz. A milyen az újév napja, olyan az augusztus hónap, t. i. nedves vagy száraz. Ha 2-án verőfényes a nap, abban az évben bő gyümölcstermés lesz. A milyen a 2-a, olyan lesz a szeptember 10-e, vagyis *Remete Pál napja, jó esztendő apja,* de csak akkor, ha verőfényes az ég. Ha ellenben eső esik vagy havazik, úgy abban az évben drága lesz a gabona. Fábán—Sebestyén napján a fák mézgát kapnak. Ha Vince napkor ragyogó nap süt, úgy bő termés lesz. (*Fénylik a Vince, telik a pince.*) Ha Pál fordulásakor borus, ködös napok vannak, ez a nép halálzását és a háziállatok pusztulását jelenti. Ha a köd erdők, hegyek ormán ül: urak halála. Minél magasabb régiókban van a köd, annál magasabb rangú urak halnak meg. Ha január 25-én eső vagy hó esik, kevés termés lesz és drága idők következnek. Csunya és kellemetlen idő lesz, ha az északkeleti szél a délnyugatival váltakozik s ha a sírok búzlenek vagy ha a gyertya lángja serceg.

Győry Elemér.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

☛ **Kis hirdetések** című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetés megrendelés minden számra legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Az erdélyrészi gazdatiszti egyesület tagjainak száma örvendetesen növekedik; de hogy rendeltetéséhez s az erdélyi gazdatiszti karhoz méltó teljes súlylyal és erővel működhessék, óhajtandó, hogy mindazok a gazdatisztek, akik eddig még nem léptek be az egyesületbe, küldjék be tagsági kötelezvényeiket. — Az egyesület első választmányi ülését valószínűleg még ebben a hónapban fogja megtartani, remélhetőleg az akkorra jóváhagyandó alapszabályok alapján; vagy pedig a törvény által a működés megkezdésére kiszabott 40 nap eltelté után. Ezen a választmányi ülésen fog az egyesület határozni lapunknak a tagoknak való megküldése iránt, a nyugdíjszabályzat ügyében, a gazdatiszteknek nyújtandó többirányú kedvezmények, az országos gazdatiszti egyesülettel való kapcsolat létesítése, az állásközvetítés, a jogi tanácsadás tárgyaiban és egyéb ügyekben. Ez uton is fölkérjük tehát a gazdákat és a gazdatiszteket, hogy minél számosabban lépjenek be az egyesületbe, mert szövetségben van az erő s egy erős gazdatiszti szövetségre nálunk nemcsak a gazdatiszteknek, de az egész mezőgazdaságnak is nagy szüksége van.

— **Az elmaradó haszon.** (*Katonai szállítások.*) A kolozsvári helyőrségben „fekvő” cs. és kir. hadsereg csapatai és katonai hivatalai részére szükséges vetemény és más élelmiszerek szállítás útján való biztosítása végett

az élelmezési hivatal hirdetményt bocsájt közzé, melyben 39 cikkre nézve kér az 1902. június 1-től 1903. január 31-ig terjedő időszakra ajánlatot. A hirdetményben közzétett cikkek közül a szükséglet kölesből 3370 kg., paszulyból 18689 liter, tejből 507 hektoliter, burgonyából 33363 kg., zöldkáposzta 777 Hl., szalonna 2877 kg., juhturó 1212 kg., hagyma 4883 kg., tojás 23382 drb, turó 870 l., tejföl 627 l. Ime tehát egészen tekintélyes mennyiség az, ami csak a kolozsvári helyőrség katonáinak nyolc hónapra kell és bizonyára minden gazdának megfordul a fejében az, hogy nem is lenne bolondság termékeit ezen az uton értékesíteni. Pedig ő ebből a közvetlen szállításból valóssággal teljesen ki van zárva. Nem betű szerint, csak tényleg. Mert azt mondja a szabályzat, hogy: „csakis oly ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek az összes cikket felölelik.” Nos hát, ez lehet a mindent felölelő közvetítő kereskedelem szájaire szerint való, de a gazdákat kétséget kizáró módon megfosztja attól az előnytől, a mivel a direkt szállítás jár. Mert melyik gazda vállalkozhatik mind a 39 cikk szállítására, mikor abban rizs, fahéj, sáfrány meg másféle fűszerek is vannak? Mi értelme van még csak tudatni is ezt a gazdákkal? Hogy sóvárogjanak az elérhetetlen után! A katonai szállítás reformja valóban erős szükség már. Mert ami már a kolozsvári helyőrség szállításánál tekintélyes mennyiség, az az egész országban óriási tömeg terméket jelent, amit a közvetítő kereskedelem a gazdától és a katonai kincstártól szerezhető haszonnal szállít. Egyáltalában nem látunk okot fönforgni arra nézve, hogy akár az összes mezőgazdasági termékszükségletet akár csak egy-egy cikket miért ne szállíthatná közvetlenül a gazda. Biztosítékot épp úgy nyújthat, mint a kereskedő, realitásában is meg lehet bizni legalább annyira.

— **A vetések és az időjárás.** A vetések állásáról és az országos időjárásról a következő távirati jelentések vannak előttünk:

Brassó: Keddre virradóra — 5 fok hideg állott be, mely a gyümölcsöket tönkretette s a kevésbé kényes növényekben is kárt tett. 28-án és 29-én havazott. 29-én azonban a hőmérséklet a fagyponthoz emelkedett. *Sepsi-Szent-György:* Vasárnap több ízben esővel vegyes havazás volt. 28-án erős keleti széllel (nemere) sűrű hó esett. A levegő lehült. Éjjel erős dér volt, amely a gyümölcsökben meggyeszte nagy kárt okozott. Az árpát kiszántják. Több helyen a mezei munka a zord idő miatt csaknem teljesen szünetel. — *Abrudbánya!* A 27-től tartó hideg időjárás kárt tett a gyümölcsökben. — *Kézdivásárhely:* A 28-iki fagy vetéseink és gyümölcsöseink nagy részét tönkretette. 28-án este ismét havazott.

— **Bor, sör és pálinka fogyasztás a legjelentékenyebb országokban.** A brit parlamentnek egy nyomtatványa a következő érdekes áttekintést nyújtja arról, hogy a különféle országokban fejenként mennyi bort, sört és pálinkát fogyasztanak.

A nép fogyasztása fejenként:

	L. pálinka	Liter sör	Liter bor
	1898	1899	1898
Nagy-Británia	4.7	5.0	144.9
Oroszország	4.9	—	4.1
Norvégia	2.6	3.3	21.6
Svédország	8.1	8.6	50.9
Dánia	14.7	15.4	94.6
Németország	8.4	8.8	124.2
Belgium	8.6	8.1	207.0
Franciaország	9.4	9.2	25.0
Svájc	6.2	6.1	70.0
Olaszország	1.1	1.2	—
Ausztria	10.0	11.0	71.0
Magyarország	11.0	11.0	9.0
Románia	9.6	4.4	—
Egyesült-Áll.	4.4	4.9	60.7

— **Romániából behurcolt állatbetegségek.** Brásóból jelentik: Négy, Romániával határos magyar községben a száj és körömfájás föllépését konstataálták hetekkel előbb. Darányi miniszter amint a ragályos állati betegség

füllépéséről tudomást vett, a lokalizálás sikerének biztosítására valamennyi fertőzött községbe állami állatorvost rendelt ki és szigorú zárlati intézkedések fogantatását hagyta meg.

azok után, melyek állategészségügyünk rendészetének hiányairól annyi tájékozatlansággal és rosszakarattal iratnak.

— Górcsövek az állatorvosoknak. Darányi földművelésügyi miniszter az állategészségügyi felügyelőkől beérkezett jelentések alapján azoknak a királyi állatorvosoknak, a kiknek működési helyén a ragadós állati betegségek gyakoriak, vagy akik azon a pontokon teljesítenek szolgálatot, ahonnan a külföldre való átvitel bonyolítja, értékes immerziós

górcsöveket osztatott ki. A nevezett górcsövek a ragadós állatbetegségek megállapítására szolgálnak.

— A tizedik osztálysorsjáték. Sohase volt szerencsére olyan nagyon szükségünk, mint most. Nagyon időszerű tehát a m. kir. szab. osztálysorsjáték tizedik sorsjátékának beköszönte. Bár nem új intézmény hazánkban az osztálysorsjáték, hiszen kilencedik sorsjátéka megkedveltette közönségünkkel, és meggyökerezett a beléje vetett bizalomban.

ERDÉLYRÉSZI PIACI ÁRAK.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet számára küldött eredeti tudósítások alapján.

Az áru és a mértékegység megnevezése:	ERDÉLYRÉSZI PIACI ÁRAK															
	Kolozsvár	Nagy-Enyed	Gy.-Fehérvár	Zilah	Sz.-Régen	Medgyes	Szászváros	Szamosujvár	Gyergyó-Sz.-Miklós	Segesvár	Sz.-Keresztúr	Kraszna	Nagy-Szeben	Hátszeg	Csik-Szereda	Makfalva
Buza I. q. lv.	18.-	17-30	18-50	15.-	18-60	16.-	18-60	16.-	18.-			17-	17-44	14.-		
Buza II. q. lv.	16.-	16-60	17-50	12.-	18-00	15-50	16-40	15-00	15-60	2-76	2-40		17-11	13.-	2-60	2-60
Rozs q. lv.	13.-	13-50	14.-	12.-	13-00	13.-	13.-	11.-	14.-	2-56	2.-		12-29	12.-	2-40	2-40
Árpa q. lv.	12-60	12-30	1-90	9.-	10-60	12.-	11.-	11.-	12-40	1-60	1-60		12-06	2-20	1-90	
Zab q. lv.	12-60	12-80	14-00	12.-	12-00	12.-	14.-	12.-	14.-	1-80			1-60	2.-		
Tengeri I. q. lv.	10-10	11-30	10-80	12.-	10-00	11.-	11-20	9-50	13-60	1-20	1.-		12-44	11.-	1-90	1-10
Tengeri II. q. lv.	10.-	11-30	1-62	10.-	9-50	10-50			12-80	1-68	1-64		11-32	10.-	1-72	
Paszuly, fehér q. lv.	20.-	14.-	12-00	12.-	10.-	12.-	15.-		15.-	1-70	1-40		11-54	10.-	1-60	1-60
Lencse q. lv.	46	52	50		2-00								2.-	2-60	1-60	
Borsó q. lv.	38	48	48						40.-					4.-	2-40	
Köles q. lv.	30	32	32						28.-	2.-				3.-	2-40	
Burgonya q. lv.	9-30	6.-	6.-	6.-	6.-	6.-	8.-	7-50	0-90				5-72	5.-	1.-	-60
Sárgarépa q. lv.		8-80	6		1-20				1-20					2.-	-80	-50
Hagyma q. drb.	-22	-40	-40	-40	-60	-40	-36			-44				-40	10.-	
Káposzta q. drb.	100															
Alma, nyári q. lv.										3.-				2.-		
Alma, téli q. lv.					2-40											
Alma, tömeg áru q. lv.																
Szilva besztércei q. lv.																
Dió q. lv.					3-20					2-40	2.-		34.-	2.-	3.-	
Bor, közöns. aszt. új hl.	36	28.-	40.-		44	60				2-80					50	
Bor, jobb asztali új hl.	48	32	50		48	80									60	
Bor, jobb asztali új hl.	40	36	60.-		50	80									60	
Bor, peccsenye új hl.	60	60	80.-		56	100				1-20					60	
Bor, csemegye új hl.	50	80	80		80	140										
Almabor új hl.	80	80			80	100										
Almabor új hl.		85			100	100										
Seprő pálinka új hl.					40	50										
Törköly pálinka új hl.	240.-				120	200				160				100		
Törköly pálinka új hl.		160	100		160	110										
Szilvorim új hl.		150	80		140	100										
Szilvorim új hl.		160			120	160				200						
Marhahús, főzni való kg.	0-96	0-80	0-90	0-80	0-64	0-80	0-80	0-80	0-80	1.-	0-80		0-88	0-88	0-80	0-80
Sütni való kg.		0-72	0-90	0-72	0-64	0-80	0-80	0-80	0-80	1.-	1.-		0-60	0-72	0-88	0-80
Borjúhús drb.		0-88	0-96	0-88	0-80	0-80	0-96	0-84	0-84	1-04			0-96	0-88		
Sertés hús drb.		6-00	8-00	4.-	4-00	2-40	7.-	2-40	5-50	3.-	3.-		3.-	6-40	5.-	
Egy bárány pár		5-00	5.-	3-00	3-00	2-80	3.-	2-80	4.-	4.-			2.-	2-60	2.-	
Egy pár csirke pár			1-30	-80	0-70	1-20	1-20		1-20	0-80			1-20	1-60	2.-	
Tehéntej liter	0-18	0-24	0-16	0-16	0-16	0-18	0-16	-20	0-15	0-16		0-18	0-14	0-18	0-24	
Juh túró kg.		0-90	2-12	1-12	1-28	0-90	1-12	-96		1-12			1-40	1-40	-80	
Juh sajt kg.			1-36		0-70	1-20				-90						
Vaj kg.		1-60	1-40	2-00	2-00	1-20	2.-	2.-	2-20	3.-			1-20	2.-	2.-	
Tojás 10 drb.		0-40	0-40	0-40	0-40	0-38	0-40	0-40	0-40	0-38			-40	0-40	0-40	0-30
Igás ló páronként 2 drb.				240			240			260	300				2-500	
Kocsi ló 2 drb.				360			600			410					3-600	
Igás ökör 1 drb.		360	500				560			600	600				3-600	
Borjas tehén 1 drb.		150	500				220			260					160	
Egy éves borjú 1 drb.		60	60							110					160	
Sertés, öreg drb.		50	50							45					-50	
Éves süldő drb.		30	40							18.-						
Sertés, fiatal drb.																
Éves süldő drb.																
Juh, anya 1 drb.			20							14.-						
Raczka gyapju q.																
Cigája q.																
Finomabb gyapju q.																
Komló q.										140						
Rétl széna q.	6-50	10		30			15.-	16.-		16.-	25.-		15		20.-	
Mesterséges széna q.		4						14.-								
Ószi szalma q.		4-00		6			6.-	8.-		3.-					4.-	
Tavaszi szalma q.	4-50							9.-							6.-	
Istálló trágya q.				-50						-80					1.-	
Lóhermag I. q.			160			150	110	112						200	160	
Lóhermag II. q.			150			140	90	88-						160	100	
Lucernamag q.			200			160		110						180	165	
Baltacimamag q.						25		26-								
Hükkönymag q.						16	16.-	16.-								
Kendermag q.						19-40	20-	18-							300	
Répmag q.				72.-		120		70.-						48.-	100	
Bükfka, hasáb km.	6-30	5-00		4-00	5.-	5.-		4-80		5.-				4-70		
Tölgy, hasáb km.		5-00			3.-			4-20		4.-				4-60		

NEPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVARTT

Deák Ferencz-utca (ezelőtt: Belkőzép-u.) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzalog és váltóköcsönököt nyújt és

BETÉTRE 5% SZÁZALÉK KAMATOT AD.

Magyar Jelzalog-Hitelbank

Képviselesége Kolozsvártt (Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alapitokéje 30 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os Záloglevélkölcsönök
nyujt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalékkal, nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönököt földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékkal és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értéke és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményyt. (1.)

A bank képviseleségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségyétevények

ADRIAI BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapitvatott 1838-ik évben.
Vagyongbiztonsági tőkéje 104 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intezője: Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 62 éves fennállása óta 440 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvártt: **Szekula Akos** vezérfelügyelő. (250.)

A LAPPÉLÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT: Felelős szerkesztő és kiadó: **TOKAJI LÁSZLÓ.** Társzerkesztő: **JAKAB LÁSZLÓ.** Segédszerkesztő: **ÉBER ERNŐ.**

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

Előfizetési Felhívás!

Erdélyi hazarészünk legfüggetlenebb, legélénkebb és legolcsóbb politikai napi lapja

„UJSÁG”

Független, mert tisztán az a közönség tartja fenn, amely Magyarország teljes kormányzati és anyagi függetlenségeért lelkesül. Senki mástól anyagi segílyt nem kap. Épen ezért korlátok, melléktekintetek nem kötik és nem vezetnek közcélú akcióinál.

Legélénkebb, mert a legjobb erőkből álló munkatársgárdája van és leggyorsabb, mert éjjeli lap lévén, már a reggeli gyorsvonat szétviszi az egész Erdélybe s így az összes budapesti lapokat egy nappal, a kolozsváriakat pedig egy fél nappal megelőzi.

Legolcsóbb, mert míg a többi lapok előfizetési ára évi 28 és 32 korona, addig

az „UJSÁG” előfizetési ára

egész évre csak: 24 korona.

félévre „ 12 „

negyedévre „ 6 „

egy hónapra „ 2 „

Ilyen előfizetési árral indult már kezdetben és ez is egyik oka annak, hogy a lap előfizetői a legnagyobb arányban szaporodtak.

Az „Ujság” felelős szerkesztését december 29-től **Dr. Papp József** kolozsvári ügyvéd vette át, a kit munkásságában számos kolozsvári és vidéki közéleti férfit támogat.

Az „Ujság” — politikai és társadalmi akciói mellett — kiváló gondot fordít a köz- és mezőgazdasági érdekek megfelelő, alapos és helyes irányu szolgálatára is. Ily tárgyú rovatait a legjelesebb helyi és fővárosi szakemberek látják el közleményekkel.

Előfizetési pénzek utalványlapon

„Az „UJSÁG” kiadóhivatalának

Kolozsvártt”

(781.)

czimen küldendők.

==== Mutatványszám ingyen küldetik. ====

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

836

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint aGazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
erkölcsi támogatásával alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával 400.000— K
Alapítványok és üzletrészekben 1268.080— „
Tartalékok 111 053-60 „

Összesen 1,779 133-60 K.

Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen. — Az üzlet eredményben biztosított tagok díjában részesülnek. Az 1901. évi üzleteredmény alapján az alapítók 5% kamatban, a biztosított tagok díjvisszatérítésben részesülnek. — Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

LITKE L., Pécs

cs. és kir. udv. szállító

Frigyes Főherceg Ő cs. és kir. Fensége, Szalvator Lipót Főherceg Ő cs. és kir. fensége és a Nemzetközi Hálókocsi és Európai Expressz-vonat-Társaság szállítója.

PEZSGŐFAJOK:

Sport Grand Vin Sec | Export pezsgők
Extra Sec | angol izlésre:
pezsgők: Dry-Dry. | Vin Brut | Britannia Sec.

!Futányos árak! — Árjegysék ingyen!

(821.)

MAGYAR INTÉZET.

LABORATORIUM

VÉDŐ-OLTÓANYAGOK TERMELESÉRE

BUDAPESTEN, VI. Nagy János-utca 6. szám.

TERMEL ÉS SZÁLLIT

VÉDŐ-OLTÓANYAGOKAT:

- a) a sertésorbáncz ellen
100 adag ára (I. és II. anyag) 14 kor.
- b) lépfene ellen
juhok részére 100 adag ára (I. és II. anyag) . . . 15 kor.
szarvasmarhák részére 100 adag ára (I és II. anyag) 30 kor.
lovak részére 100 adag ára (I. és II. anyag) . . . 30 kor.

Az intézet raktáron tart és mérsékelt áron szállit 10 adagos L. V. T. jegyű oltófeckendőket, oltótűket, szőnyirő ollókat, maximal hőmérőket és más oltáshoz szükséges szereket.

(702.)

GÁLERNÓ

építési anyagok raktára

KOLOZSVÁR, MALOM-UTCA 16.

Telefon 494.

Állandóan raktáron tart és legolcsóbb árakon szállit mindennemű építési anyagot é. p.

Román és Portland Cement

Gipsz

Menyezet nádfonat

Kőagyagsövek

Alagcsövek

Asztalt elszigetelő lemezek

Kátrányos fedél pép

„Dürabel“ zöld fedél lemez

Tetőcserepek

Disztéglák

Chamotte téglák

Keramik lapok

860.

Legjobb gyártmányok.

Olcsó árak.

Černovsky & Co.

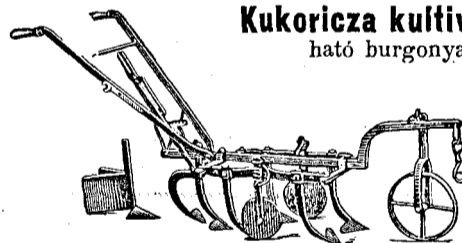
Ausztria-Magyarország

első és legnagyobb talajmívelési gépek gyára,

Böhmisch-Brod bei Prag.

(847.)

Ajánlja általánosan jónak elismert, utolérhetlen, minden versenyen első díjjal kitüntetett s ezért legjobban elterjedt talajmívelő gépeit, mint: eddig több mint 40,000 db gyártva, valamennyi répatermelő országban használatban.

Cernovsky-féle egysoros répakapa
Ugyanaz kombinálva három soros répa művelőgépre, minden vetőgépre alkalmazható és minden talajra alkalmas. Főelőnye a nagy emberi erő megtakarítás.

Kukoricza kultivátor, igen könnyen alkalmazható burgonya, szőlő és komlókertekben.

Chilisalétrom szóró,
2, 4, 5 és 6-soros.Kilencsoros acél kultivátor
a tavaszi vetésnél potólhatólan és nélkülözhetetlen.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérképviselő: Neubauer Sándor, Győr.

PÖSTYÉNI FLUID-GYÁR

Állatgyógyászati

készítményei:

Pöstyéni Thermal lófluid ára: egy üveg 2 kor. 80 fillér. 5 liter 25 kor. 10 liter 50 kor.

Pöstyéni Bliszter (folyékony) ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maró Bliszter ára: egy tégely 4 kor. (égetés szükségtelen, a betegség ismétlődése kizárva).

Pöstyéni Embrocation ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maláta pogácsa (lepény) különlegesség, lovak és szarvasmarha hurutos megbetegedéseinél, ára 3 kor.

Pöstyéni sebkenőcs, csövenként 2 kor.

Unicum legyek és egyéb rovarok ellen. Alkalmazandó lovak és szarvasmarhánál, 1 liter ára 2 kor.

Amerikai állat táppor lovak, szarvasmarha, juhok és sertések számára 1/2 kiló 80 fillér, 1/4 kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (50—100 kilóig külön ár).

Pöstyéni sertéspar (Boróka-liszt) emésztést szabályozó és vértisztító készítmény: 1/2 kiló 80 fillér, 1/4 kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (80—100 kilóig külön árak).

Ragadós száj- és körömfájás elleni angol por 1/2 kiló 2 kor., 1/4 kiló 4 korona.

Megrendelhetők: 5% engedménnyel egyleti tagoknak az Állandó gépkiallítás Kolozsavárrt, minden gyógyszerárban és nagyobb drogueriákban, valamint:

Fluid-gyár Pöstyénfürdő.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

(716.)

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák-Ferencz-utca 13. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

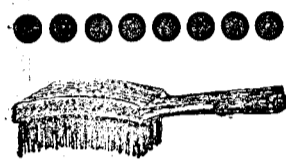
Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiség felül minden szó 4 fillér, vagy minden 5 cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Alkalmazást keresők

Gazdatiszti állást keres, vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Különlélek.

Gyümölcsfa 829
keféket,
valamint egyéb
kefe és seprő-
árút

gazdasági,
ipari és
háztartási célra
ajánl:

Wiszoky és Társa
keféáru gyára
Budapest, VI. Király-utca 66. sz.
Árjegyzékkel
kivánatra szolgálunk.

B. Bak Lajos Ö csász.
és kir. Fensége Klotild
főhercegnő udvari
szállítója és az arany
koronás kereszt birto-
kosa műbutor és épület-
asztalos munkák és
parquette gyári üzlete
Kolozsvárt. Alapítta-
tott: 1869. (845.)

(543.)

Telivér
Poland Kina

süldök, koczák és kanok,
renyésztesre alkalmas, szép
és fejlett példányok 8-9
hónaposak eladó. Ugy-
szintén tavaszi ellésből
származó malacokra elő-
jegyzést elfogadok.
Szállítás 3 hónapos kortól
kezdve.

Tudakozódások:
Ordódné Malláth Gizella
Budapest,
IV., Muzeum-körut 7. szám.
(748.)

Simonfi István mező-
gazdasági gépgyára,
vas- és fémöntődéje
Kolozsvárt. Kultorda-u.
48. szám. Telefon 85. sz.
Kivánatra árjegyzék és
költségszámítás
bérmentve küldetik.
(464.)

Páris-Grand-Príx!

Gr. Teleki Arvéd

drassói uradalmában
up. Koneza, Alsófehérvármegye
kaphatók:

gyorsfejlődésű, kivá-
lón edzett, az ország
minden részében előnyö-
sen ismert

magyar bikák,

100 drb. magyar
igásökör,

az általános kedvelt

oberndorfi répamag,

rendkívül
előnyös árban,

továbbá
pekingi kacsák,

amerikai
diócsemeték,
sorfák.

(775.)

E l a d ó

2 drb.

Poland Kina tenyészkoca

Czim **G. G.** alatt a
kiadóban.
(1001.)

4 törzs

Plymouth Rock

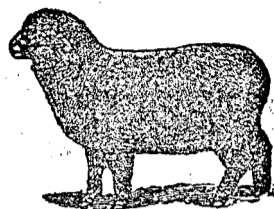
tyúk

— eladó. —

Áruk 50 korona.

Cim a kiadóhivatalban.

(1003.)

16 métermázsa

raczka

gyapju

jutányosan

eladó.

Czim a kiadóban

(1002.)

Kovácsolt és öntött vascsövek
gáz-, viz- és gőz-vezetékhez,

kutcsövek,
kazan és locomobil-forrcsövek,
gőzfűtési és karimás csövek,
mindennemű furócsövek,
rész, öntöttvas és zománczott árnk,
felszerelések gáz, viz s gőzvezetékhez,
szerszámok, vörösrézlemezek és árnk

(842)

legolcsóbb árakon beszerezhetők

HASENÖRL EDÉ-nél BUDAPEST, VI., Teréz-körut 34.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Szivattyúk M é r l e g e k,

minden neme házi és nyil-
ványos célokra a mező-
gazdaság-, építkezés- és
iparnál.

legújabb javított rend-
szerű tizedes, százados és
hídmérlegek fából és vas-
ból, kereskedelmi, köz-
lekedési, gyári, mező-
gazdasági és ipari cé-
lokra.

Szivattyu s gépgyártási beteti társaság.

Embermérlegek, mérlegek házihasználatra.

875.

W. Garvens, Wien, I., Schvarzenbergstrasse 6. || Árjegyzék ingyen és bérmentve. || I., Wallfischgasse 14. . . .

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST. Váci-körut 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

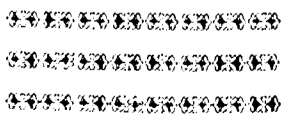
4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű G Ö Z C S É P L Ő - K É S Z L E T E I T,

14, 16 és 20 lóerejű C O M P O U N D - L O C O M O B I L J A I T, és végre

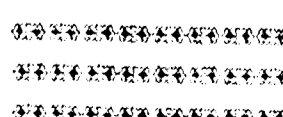
876.

„Millennium”

legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marok-
rakó- és kévekötő aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczal mezőgazda-
sági gépgyárában készült S A C K-rendszerű aczelöntésű
ekefővel ellátott E K É I T és egyéb mezőgazdasági eszközöket.

A magyar kir. államvasutak gépgyárának lokomo-
bil cséplőgép és „MILLENNIUM” aratógép gyárt-
mányai a párisi nemzetközi kiállításon a legna-
gyobb kitüntetést, a GRAND-PRÍX-t, nyerték

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjegy által.

A legesélydúsabb sorsjáték a világon a mi m. kir. osztálysorsjátékunk.
100.000 sorsjegyre 50.000 pénznyeremény jut.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1.000.000 korona.

1 jutalom 600.000, 1 nyeremény à 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 80.000, 70.000, 2 à 60.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 1 à 25.000, 7 à 20.000, 3 à 15.000, 31 à 10.000, 67 à 5000, 3 à 3000, 432 à 2000, 763 à 1000, 1238 à 500, 90 à 300, 31.700 à 200, 3900 à 170, 4900 à 130, 50 à 100, 3900 à 80, 2900 à 40. Összesen **13.160.000 korona azaz Tizenhárom millió 160.000 korona.**

SZERENCSENAPTÁR.

Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
K 1 978 S 2 26879 C 3 51378 H 4 65828 P 5 83540	K 1 36151 S 2 53703 C 3 71717 H 4 83955 P 5 10453	K 1 186376 S 2 17769 C 3 38297 H 4 59571 P 5 83183	K 1 24212 S 2 48026 C 3 65664 H 4 83493 P 5 95379	K 1 5506 S 2 35292 C 3 52597 H 4 74377 P 5 95379	K 1 15220 S 2 57285 C 3 83987 H 4 86223 P 5 17703	K 1 40453 S 2 64462 C 3 83393 H 4 92719 P 5 23081	K 1 161647 S 2 270532 C 3 83677 H 4 6306 P 5 43307	K 1 180611 S 2 34752 C 3 17330 H 4 433179 P 5 56307	K 1 183261 S 2 291400 C 3 21625 H 4 439000 P 5 61421	K 1 183540 S 2 22887 C 3 832701 H 4 451630 P 5 65900	K 1 183953 S 2 10453 C 3 83710 H 4 53722 P 5 79766

Mikor van születésnapom? Mindenki, kisérlelje meg szerencsésjét a születésnapjára feljegyzett számmal. Ezen naptárban az év minden egyes napjára más szám van feljegyezve, melyek postafordulattal megrendelés esetén nálunk kaphatók, úgy hogy bárki kiválaszthatja saját számát. Ha időközben e szám elfogyott volna, hasonlót küldünk.

Az egész válalat állami felügyelet alatt áll.
Az 1. osztály **eredeti sorsjegyek** tervszerű betétjei a következők:
egy nyolcad (1/8) frt —.75 vagy 1.50 korona egy negyed (1/4) frt 1.50 vagy 3.— korona
" fél (1/2) frt 3.— " 6.— " egész (1) frt 6.— " 12.— "
A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az összegnek postautalványon való előzetes beküldése ellenében megküldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megbízásokat kérünk azonnal, de legkésőbb

f. évi május hó 10-ig.

közvetlenül hozzánk beküldeni.

FIÓKOK:
V., Váci-körút 4.
Museum-körút II.
Erzsébet-körút 54.

TÖRÖK A. és T^{sa}

BANKHÁZA.
BUDAPEST, VI., Tere-körút 46/a.

Sok és igen nagy nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek és pedig rövid idő alatt hat millió koronánál többet.

Megrendelő levél levágandó. T. TÖRÖK A. és T^{sa} bankházának, Budapest.

Ezennel megrendelek a m. kir. szab. osztálysorsjáték 1. osztályához..... darab eredeti osztálysorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt.

A..... korona összeg { utánveendő.
utalvánnyal küldöm.
mellékelve bankjegyekben (bélyegekben) } A nem kívánt törlendő.

Pontos cím:

A gyógy és műszaki évelő növények palántái.

Különösen Agnelli mentha piperitából, mentha crispából stb. kaphatók (kivánatra utasítással)

Agnelli József plebános
Csári, via Sasvár (Nyitramegye).

Ára: 100 darab palánta 5 frt (10 kor.)
1000 " " 25 frt (50 kor.)
Ötezer darab vételnél ezre 15 frt (30 kor.)
Tizezer " " " 10 frt (20 kor.)
Még nagyobb vételnél még az árt valamivel kedvezményesebbé teszem.

Az ár ab itt vasuti v. postai állomás.

Agnelli magyar kincs

eredeti burgonya, a mely rendkívül termékeny, úgy hogy a termést megcsodálni kell, és rendkívüli tulajdonságuk miatt külföldön (skandinaviában is) kerestetik. És

Agnelli Pannonia,

igen termékeny szép alaku és korán érő eredeti burgonya kapható előállítójánál

Agnelli József plebánosnál (882. II.)

Csári, via Sasvár (Nyitramegye).
Ára 6 forint o. é. ab itt vasuti állomás.

Az E. G. E. állandó gépkiallitásának intézősége

a tavaszi évad alatt is
készséggel rendelkezésre áll a gazdaközönségnek

az egylet helyiségében
(Deák Ferencz-u. 11.)

Simmenthali üszök

megvételre kerestettek (12—15 drb)

Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek. (1005.)